

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

U Luksemburgu ne postoji Zakonik o međunarodnom privatnom pravu. Odredbe o sukobu zakona u domaćem pravu nalaze se u različitim zakonima i posebnim propisima. To je uglavnom uređeno multilateralnim međunarodnim konvencijama i europskim sekundarnim zakonodavstvom.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Znatan broj pravila o sukobu zakona dolazi iz multilateralnih međunarodnih konvencija kojih je Luksemburg stranka. Većina su tih konvencija konvencije Haške konferencije za međunarodno privatno pravo.

Njihov je popis dostupan na internetskim stranicama [Haške konferencije](#).

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Neke bilateralne konvencije sadržavaju pravila o sukobu zakona. Za pojedinosti posjetite internetske stranice [Legilux](#).

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

U pitanjima osobnog statusa sud primjenjuje pravila o sukobu zakona na vlastitu inicijativu. To nije slučaj ako stranke imaju slobodan izbor prava, primjerice u ugovornim pitanjima zbog načela kojim se strankama daje sloboda odabira mjerodavnog prava. U takvim slučajevima sud primjenjuje pravila o sukobu zakona na vlastitu inicijativu samo u slučaju jasne povrede prava.

Sud pred kojim je pokrenut postupak automatski će primijeniti svoje nacionalno pravo ako stranke nisu zatražile primjenu stranog prava.

2.2 Upućivanje

U Luksemburgu, u područjima koja nisu obuhvaćena međunarodnom konvencijom ili europskim propisom kojim se izričito isključuje uzvraćanje i daljnje upućivanje (*renvoi*), sudskom praksom dopušteno je uzvraćanje i daljnje upućivanje do određene mjere. Ako je u instrumentu uzvraćanja i daljnje upućivanja određeno nacionalno pravo suda pred kojim je pokrenut postupak u slučaju sukoba zakona, uzvraćanje i daljnje upućivanje dopušteno je, ali ne ide dalje od toga. Smatra se da se njime upućuje na materijalno pravo suda pred kojim je pokrenut postupak.

Uzvraćanje i daljnje upućivanje isključeno je u predmetima u kojima stranke imaju slobodu odabira mjerodavnog prava.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

To je slučaj kada zbog promjene povezujućih čimbenika kojima se određuje mjerodavno pravo situacija podliježe dvama različitim pravnim sustavima. Definirana je kao sukob zakona kroz vrijeme zbog prostorne promjene povezujućih čimbenika.

U Luksemburgu se novi zakon može primijeniti na buduće učinke situacije koja je utvrđena u prošlosti, ali ima učinke u sadašnjosti. Međutim, novi zakon kojim se određuju pravila o sukobu zakona mora se primijeniti kada nastupe promjene u situaciji utvrđenoj starim zakonom koji se još uvijek smatra mjerodavnim.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

U sljedećim slučajevima sud pred kojim je pokrenut postupak mora primijeniti svoje nacionalno pravo, čak i ako je pravilima o sukobu zakona propisana nadležnost stranog prava:

nije moguće odrediti strano pravo,

uključene su osobe bez državljanstva,

u stranom pravu ne postoji rješenje,

u slučaju hitnih privremenih mjera,

strano pravo u suprotnosti je s javnim poretkom države suda pred kojim je pokrenut postupak.

Ako su odredbe odmah primjenjive, sud mora primijeniti i svoje nacionalno pravo (*lex fori*) u odnosu na sljedeće:

zakone procesnog prava i zakone kojima se uređuju sudovi,

zakonske odredbe za zaštitu radnika i zakonske odredbe kojima se uređuju ugovori o najmu,

pravnu zaštitu potrošača,

ako stranke s jasno prijevarnim namjerama odluče da neće primjenjivati nacionalno pravo suda pred kojim je pokrenut postupak, već strano mjerodavno pravo, sud mora odbiti primjenu tog prava i primijeniti svoje nacionalno pravo.

2.5 Dokaz stranog prava

Budući da je u Luksemburgu strano pravo činjenica koju luksemburški sud mora uzeti u obzir, teret dokazivanja u načelu je na onome tko odabire strano pravo. Stoga je teret dokazivanja na strankama, točnije na stranci čiji je zahtjev podložan stranom pravu.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

U načelu, ugovorne obveze uređene su na temelju volje koju izražavaju stranke, podložno poštovanju obveznih zakonskih odredaba kojima se uređuju javni poredak i povreda zakona.

Ako stranke ne izraze preferenciju, primjenjuju se odredbe Rimske konvencije iz 1980. i Uredbe (EZ) br. 593/2008 od 17. lipnja 2008. U potonjem slučaju sud će primijeniti pravo koje je objektivno najprikladnije.

3.2 Izvanugovorne obveze

U načelu, izvanugovorne obveze uređene su pravom mjesta nastanka štete ili obveze, osim ako je drugo mjerodavno pravo uže povezano s činjenicama ili se primjenjuje međunarodna konvencija.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

U načelu, osobni status podliježe nacionalnom pravu fizičke osobe, uz iznimku kriterija specifičnih za pojedinu situaciju, kao što je uobičajeno boravište predmetnih osoba, a posebno djece. Navedeno se odnosi i na tvorbu, sastav i uvjete za promjenu imena jer je to dio statusa osobe.

Opća sposobnost sklapanja pravnih poslova i sposobnost pokretanja pravnog postupka uređene su nacionalnim pravom predmetne osobe. Međutim, *locus standi* uređen je pravom mjerodavnom za to pravo, s obzirom na to da utječe na srž zakona. U ugovornim pitanjima to se pravilo ublažava ako jedna od stranaka djeluje u dobroj vjeri, no poziva se na nesposobnost na temelju koji ne postoji u državi u kojoj je radnja izvršena. Pravo mjesta gdje je radnja izvršena tada će zamijeniti nacionalno pravo.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

U Luksemburgu se u pitanjima zakonitog podrijetla u načelu primjenjuje pravo kojim je uređen brak, to jest zajedničko nacionalno pravo roditelja, pravo zajedničkog prebivališta ili *lex fori*.

Sve povezano s utvrđivanjem biološkog podrijetla u načelu je uređeno nacionalnim pravom djeteta.

U pogledu vrste dokaza koji se zahtijeva za utvrđivanje roditeljstva, materijalnih pretpostavki za priznanje, roka i uvjeta u kojima se ne može podnijeti zahtjev za osporavanje roditeljstva kao i sredstava obrane od tog zahtjeva primjenjuje se nacionalno pravo djeteta.

3.4.2 Posvojenje

– Uvjeti za posvojenje

Uvjeti za posvojenje u načelu su, u skladu s člankom 370. Građanskog zakonika (*Code civil*), uređeni nacionalnim pravom posvojitelja (posvojiteljâ). Ako oba bračna druga posvojitelja imaju različito državljanstvo, mjerodavno je pravo zajedničkog uobičajenog boravišta u trenutku podnošenja zahtjeva. Međutim, uvjeti koje treba ispuniti za posvojenje i dalje su u načelu uređeni nacionalnim pravom posvojenika. Iznimka od tog načela slučaj je kada posvojenik stekne državljanstvo posvojitelja na temelju posvojenja. U tom su slučaju uvjeti uređeni nacionalnim pravom posvojitelja.

– Učinci posvojenja

Učinci posvojenja uređeni su nacionalnim pravom posvojitelja (posvojiteljâ). U slučaju da posvajaju bračni drugovi koji imaju različito državljanstvo ili su bez državljanstva, ili ako je jedan bračni drug osoba bez državljanstva, mjerodavno je pravo njihova zajedničkog uobičajenog boravišta u trenutku posvojenja. U slučaju posvojenja u inozemstvu može doći do sukoba između pravila nadležnosti utvrđenih nacionalnim pravom posvojitelja odnosno pravila nadležnosti utvrđenih nacionalnim pravom posvojenika. U tim slučajevima posvojenje se smatra valjanim ako su poštovana pravila utvrđena pravom zemlje u kojoj je posvojenje zasnovano i ako je posvojenje zasnovano pred nadležnim tijelima koja podliježu tom pravu.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

– Uvjeti za valjanost braka

Formalni zahtjevi u načelu su uređeni pravom mjesta sklapanja braka.

Kako bi brak bio valjan na temelju Haške konvencije od 14. ožujka 1978. o zaključivanju i priznavanju valjanosti braka, moraju biti ispunjene materijalne pretpostavke određene domaćim zakonima svakog bračnog druga. Domaći zakoni su navedeni u pravilima o sukobu zakona države sklapanja braka. Pod uvjetom da barem jedan bračni drug ima državljanstvo te države ili u njoj ima uobičajeno boravište, moraju se poštovati materijalne pretpostavke koje se zahtijevaju pravom države sklapanja braka. Zakon kojim se uređuju uvjeti za valjanost braka primjenjuje se i na materijalne pretpostavke za bilo koju tužbu za poništenje braka.

U slučaju brakova sklopljenih u inozemstvu postoji pretpostavka valjanosti ako je vjenčani list sastavljen u skladu s formalnim zahtjevima prava mjesta sklapanja braka. Priznanje se može odbiti ako je brak sklopljen u inozemstvu očito nespojiv s javnim poretkom Luksemburga.

– Učinci braka

Ako ne postoji zajedničko državljanstvo, učinci u Luksemburgu u načelu su uređeni pravom zajedničkog prebivališta bračnih drugova, to jest mjesta gdje par stvarno boravi.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Na izvanbračnu zajednicu ne primjenjuju se pravila o sukobu zakona jer prema luksemburškom pravu odnosi između nevjenčanih parova smatraju se *de facto* okolnostima.

Pravo koje se primjenjuje na partnerstva sklopljena u Luksemburgu nacionalno je pravo.

Partneri koji su prvotno registrirali svoje partnerstvo u inozemstvu mogu biti upisani u građanski registar, pod uvjetom da su oba partnera ispunila zahtjeve članka 4. u trenutku kada je partnerstvo sklopljeno u inozemstvu. Nakon što je partnerstvo sklopljeno u inozemstvu priznato u Luksemburgu primjenjuju se iste pogodnosti kao i one dodijeljene luksemburškim partnerstvima.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

Ako bračni drugovi imaju isto državljanstvo, razvod braka i zakonska rastava uređeni su nacionalnim pravom bračnih drugova. U suprotnom, primjenjuje se pravo njihova stvarnog zajedničkog prebivališta. Ako nije ispunjen ni jedan kriterij, primjenjuje se *lex fori*.

Ta se pravila primjenjuju i na dopuštenost razvoda braka općenito, njegove uzroke, njegove učinke i povezane mjere.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Na temelju članka 15. Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 o obvezama uzdržavanja pravo koje se primjenjuje u tom pogledu utvrđuje se u skladu s Haškim protokolom od 23. studenoga 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja. U načelu primjenjuje se pravo države uobičajenog boravišta uzdržavane osobe, ali stranke mogu za postupke koji su već pokrenuti ugovoriti nacionalno pravo ili jedno od sljedećih prava:

- a) pravo države koje je jedna od stranaka državljanin u trenutku određivanja;
 - b) pravo države u kojoj jedna od stranaka ima uobičajeno boravište u trenutku određivanja;
 - c) pravo koje su stranke odredile za uređenje njihova imovinskog režima ili pravo koje se primjenjuje na taj režim
- d) pravo koje su stranke odredile za uređenje njihova razvoda ili zakonske rastave ili pravo koje se primjenjuje na taj razvod ili zakonsku rastavu.

3.6 Bračnoimovinski režimi

Bračnoimovinski režim podliježe domaćem pravu koje su bračni drugovi odredili prije sklapanja braka.

Ako u trenutku sklapanja braka bračni drugovi nisu odredili primjenjivo pravo, ono se određuje u skladu s Haškom konvencijom od 14. ožujka 1978. o pravu mjerodavnom za režime bračne stečevine.

Na temelju Haške konvencije od 14. ožujka 1978. bračni drugovi mogu odrediti samo jedno od sljedećeg:

1. pravo države koje je jedan od bračnih drugova državljanin u trenutku određivanja;
2. pravo države u kojoj jedan od bračnih drugova ima uobičajeno boravište u trenutku određivanja;
3. pravo prve države na čijem području jedan od bračnih drugova uspostavi novo uobičajeno boravište nakon sklapanja braka.

Pravo koje je tako određeno primjenjuje se na svu njihovu imovinu.

Međutim, bez obzira na to jesu li bračni drugovi odredili pravo kako je prethodno opisano, u pogledu sve svoje nepokretne imovine, ili njezina dijela, mogu odrediti pravo mjesta gdje se ta nepokretna imovina nalazi. Oni isto tako mogu odrediti da nepokretna imovina stečena nakon sklapanja braka podliježe pravu mjesta gdje se ona nalazi.

Ako stranke ne odaberu mjerodavno pravo, sudac će morati doznati koji je bio njihov prešutni odabir. Pretpostavlja se da se primjenjuje domaće pravo države na čijem su državnom području uspostavili svoje prvo uobičajeno boravište nakon pretpostavljenog sklapanja braka.

Međutim, u skladu s Haškom konvencijom od 14. ožujka 1978. bračnoimovinski režim podliježe domaćem pravu države zajedničkog državljanstva bračnih drugova u sljedećim slučajevima:

1. ako je država dala izjavu iz članka 5. i njezini učinci nisu isključeni stavkom 2. tog članka;
2. ako država nije stranka Konvencije, njezino domaće pravo primjenjuje se na temelju njezina međunarodnog privatnog prava, a bračni drugovi svoje su prvo uobičajeno boravište nakon sklapanja braka uspostavili:

(a) u državi koja je dala izjavu iz članka 5.

ili

(b) u državi koja nije stranka Konvencije i čijim je međunarodnim privatnim pravom predviđena i primjena njezina nacionalnog prava;

3. ako bračni drugovi nisu svoje prvo uobičajeno boravište nakon sklapanja braka uspostavili na državnom području iste države.

Ako bračni drugovi nemaju uobičajeno boravište na državnom području iste države i nemaju zajedničko državljanstvo, njihov bračnoimovinski režim podliježe domaćem pravu države s kojom imaju najbližije veze, uzimajući u obzir sve činjenice i okolnosti.

Moguće je dobrovoljno promijeniti mjerodavno pravo ako je to dopušteno novim odabranim pravom.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Odredbes Uredbe (EU) br. 650/2012 od 4. srpnja 2012. primjenjuju se na nasljeđivanje na dan ili nakon 17. kolovoza 2015. Prema članku 21. te Uredbe pravo mjerodavno za nasljeđivanje u cijelosti pravo je države u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u trenutku smrti.

Luksemburškim pravilima o sukobu zakona i dalje se uređuje nasljeđivanje do 17. kolovoza 2015.

– Zakonsko nasljeđivanje

U Luksemburgu je nasljeđivanje podijeljeno u nekoliko vrsta prema vrsti imovine: pokretna imovina te jedan ili više predmeta nepokretne imovine. Za određivanje je li imovina pokretna ili nepokretna primjenjuje se *lex fori*.

Nasljeđivanje pokretne imovine u načelu je uređeno pravom posljednjeg prebivališta umrloga na dan njegove smrti. Prebivalište se utvrđuje u skladu s pravilima Građanskog zakonika.

Nasljeđivanje nepokretne imovine podliježe pravu države u kojoj se nalazi svaki predmet imovine.

– Oporučno nasljeđivanje

U načelu, to je status osobe kojim se uređuje njezina pravna sposobnost za raspolaganje imovinom nakon smrti. Međutim, posebni slučajevi nesposobnosti uređeni su nasljednim pravom. Opća pravna sposobnost osobe da bude primatelj dara obuhvaćena je osobnim statutom.

3.8 Nekretnine

Vlasništvo nad imovinom određuje se, u skladu s člankom 3. Građanskog zakonika, na temelju prava države u kojoj se ta imovina nalazi. Navedeno se primjenjuje i na sadržaj stvarnih prava na koja bi se time moglo utjecati, njihovo zasnivanje i prijenos te dosjelost.

3.9 Nesolventnost

Izvan područja primjene Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 i Uredbe (EU) br. 2015/848 o postupku u slučaju insolventnosti primjenjuje se pravo mjesta gdje je taj postupak pokrenut.

Navedeno se primjenjuje na učinke svih kolektivnih postupaka pokrenutih u Luksemburgu te na one pokrenute u inozemstvu. Međutim, za konkretne učinke stečaja jedne od stranaka na prava na koja se može pozvati druga ugovorna strana mjerodavno je pravo države u kojoj je stečaj proglašen.

Sudska nadležnost tog prava ograničena je na specifične učinke stečaja te se ne primjenjuje na sve aspekte poslovanja u stečaju.

Posljednji put ažurirano: 09/01/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.